ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΟ «ΙΦΤΑΡ» ΣΤΗΝ ΑΚΡΟΘΑΛΑΣΙΑ ΤΗΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗΣ ΝΑΥΚΡΑΤΙΔΟΣ

Απόγευμα Παρασκευής. Έχοντας προσπεράσει την επιβλητική και περιλάλητη Βιβλιοθήκη της Μεγάλης Πόλεως, πεζοπορώ στην παραλιακή λεωφόρο (εντός της πνευματικής δικαιοδοσίας της Μητρόπολης Ναυκράτιδος) στην ανατολική Αλεξάνδρεια, απολαμβάνοντας το θαλασσινό αεράκι, αλλά και παρατηρώντας/μελετώντας, ως συνήθως, τις ανθρώπινες συμπεριφορές γύρω μου.

Η ώρα είναι 18.00 μ.μ. Ο ήλιος δύει, επισήμως η δύση του καταχωρείται σήμερα στις 18.25 μ.μ. Αρκετοί Αλεξανδρινοί μουσουλμάνοι παίρνουν θέση σε τραπέζια στην ακροθαλασσιά, όπου θα στρώσουν τα φαγητά τους κατά οικογένειες ή μεγάλες παρέες. Αυτή η στιγμή είναι σημαντική για τους μωαμεθανούς συμπολίτες μου, οι οποίοι ήδη ευρίσκονται στην περίοδο του Ραμαζανίου. Και τούτο, γιατί με την επισήμως οριζόμενη δύση του ηλίου – σήμερα στις 18.25 μ.μ.- μπορούν να ξεκινήσουν το «ιφτάρ», δηλαδή το πρώτο γεύμα της ημέρας, περαίνοντας για μία ημέρα ακόμη την νηστεία τους, η οποία θέλει να απέχουν από κάθε είδος τροφής και ποτού από τα περασμένα ξημερώματα, στις 03.00 π.μ.

Περί Ραμαζανίου λοιπόν ο λόγος!

Η λέξη Ραμαντάν (Ramadan), ή Ραμαζάνι, προέρχεται από την αραβική ρίζα «αλ-ραμάντ» που σημαίνει «καψαλίζω τη ζέστη ή την ξηρασία». Αποτελεί έναν από τους πέντε πυλώνες, όπου στηρίζεται το Ισλάμ. Οι υπόλοιποι είναι η Πίστη, η Προσευχή, η Ελεημοσύνη και το Ιερό Προσκύνημα «Χατζ» (ει δυνατόν στη Μέκκα).

Ο μήνας Ραμαντάν είναι ο ένατος μήνας του Ισλαμικού σεληνιακού ημερολογίου και ο ιερότερος από τους τέσσερις ιερούς μήνες. Σύμφωνα με τον κυλιόμενο χαρακτήρα που παρουσιάζει το αραβικό ημερολόγιο, κάθε χρόνο το Ραμαζάνι εορτάζεται κατά 10 ημέρες νωρίτερα του προηγουμένου έτους (Ακολουθείται το σεληνιακό και όχι το ηλιακό έτος). Ξεκινά με τη Νέα Σελήνη και κατά τη διάρκειά του, διάρκειας ενός μηνός, οι μουσουλμάνοι απέχουν υποχρεωτικά, από ανατολής μέχρι δύσεως του ηλίου, από κάθε είδους τροφή, ακόμη και νερό, πολύ δε περισσότερο από κάπνισμα, ποτό, αρώματα και σεξουαλικές επαφές, όχι όμως στο υπόλοιπο διάστημα μέχρι την ανατολή του ηλίου. Αυτό είναι το καθαρά εξωτερικό, πρακτικό μέρος της νηστείας.

Η πνευματική όψη της νηστείας ορίζει απαγόρευση του ψέματος, του κουτσομπολιού, της εξαπάτησης και γενικά όλων των αρνητικών χαρακτηριστικών των ανθρώπων. Όπως ορίζεται στο Κοράνι, η νηστεία είναι μια αυστηρή πράξη βαθιάς προσωπικής αυτογνωσίας και έντονης λατρείας, κατά την οποία οι μουσουλμάνοι επιδιώκουν το υψηλότερο επίπεδο συνειδητοποίησης του θείου. Το Ραμαζάνι τελειώνει με τριήμερη γιορτή που αραβικά ονομάζεται άιντ-αλ-φιτρ (εορτή τέλους νηστείας) ή άιντ-αλ-σαγίρ (μικρή εορτή).

Ο μήνας Ραμαντάν είναι μία χρονική περίοδος κατάλληλη για προσευχή, για καλές πράξεις, για περισσότερο χρόνο με την οικογένεια και τους φίλους. Η νηστεία έχει σκοπό να βοηθήσει τους μουσουλμάνους να μάθουν την αυτοπειθαρχία, την εγκράτεια, τη γενναιοδωρία αλλά και την υπομονή. Τους θυμίζει επίσης το πόσο υποφέρουν οι φτωχοί, εκείνοι που σπάνια τρέφονται καλά ή δεν βρίσκουν το κατάλληλο φαγητό. Δεν είναι τυχαίος ο καθημερινός χαιρετισμός που ανταλλάσσουν κατ’ αυτήν την περίοδο: «Ραμαντάν καρίμ!» με απάντηση «Αλλάχ ου άκραμ!» («Ελεήμον Ραμαζάνι» – «Ο θεός είναι φιλεύσπλαχνος»).

Το Ραμαζάνι, ως μηνιαία εορτή νηστείας, αντιπαραβάλλεται με τη κορυφαία χριστιανική περίοδο της Σαρακοστής, με σχεδόν ταυτόσημο χαρακτήρα περί αυτοπεριορισμού, αυτοκριτικής, προσευχής και αγαθοεργίας. Ακόμη και το Ιφτάρ συμπίπτει με την «ενάτη ώρα» των μοναχών, ώρα που και εκείνοι δειπνούν στα Μοναστήρια κατά την Σαρακοστή.

Το Ραμαζάνι περιλαμβάνει δύο κύρια γεύματα: το Ιφτάρ, μετά από τη δύση του ηλίου και το Σουχούρ, πριν από την ανατολή. Τα γεύματα αυτά περιλαμβάνουν οπωσδήποτε και χουρμάδες ακολουθώντας το παράδειγμα του Προφήτη Μωάμεθ. Μετά από το Ιφτάρ και μέχρι το Σοχούρ, ο καθένας μπορεί να φάει ό, τι επιθυμεί από φαγητό, γλυκά και ποτά, εκτός από αλκοόλ και χοιρινό κρέας, τα οποία είναι εσαεί απαγορευμένα στο Κοράνι.

Επίσης, οι πιστοί οφείλουν να διαβάσουν ολόκληρο το Κοράνι κατά τη διάρκεια του ιερού τούτο μήνα, ο οποίος έχει χωριστεί σε 30 ίσα μέρη, όσες και οι 30 μέρες του Ραμαζανίου. Όταν η πρώτη «φλούδα» από τη Νέα Σελήνη γίνει ορατή, λήγει ο μήνας του Ραμαντάν και ξεκινά ο μήνας Σαουάλ. Με το τέλος του Ραμαντάν ξεκινά μία τριήμερη περίοδος που ονομάζεται Ιντ αλ Φιτρ, δηλαδή Γιορτή της διακοπής της Νηστείας. Είναι μια χαρούμενη περίοδος, η οποία ξεκινάει με μια ειδική προσευχή νωρίς το πρωί, και αργότερα ακολουθούν εορτασμοί, τραπέζια και μοίρασμα δώρων και χρημάτων στα παιδιά.

Όταν το Ραμαζάνι τελειώνει, οι μουσουλμάνοι δίνουν ως επιπλέον ελεημοσύνη ένα συγκεκριμένο ποσό, που έχει υπολογιστεί ώστε να είναι ικανό να ταΐσει έναν φτωχό της περιοχής για μία ημέρα. Αυτό είναι γνωστό ως «φίτρα» και η σημασία του είναι η υπενθύμιση ότι υπάρχουν άνθρωποι που υποφέρουν και πρέπει να τους βοηθήσουμε. Πολλοί επίσης με αφορμή τη γιορτή πληρώνουν την ετήσια Ζακάτ τους (υποχρεωτική ελεημοσύνη) στους έχοντες ανάγκη, που είναι το 2,5% επί των ετήσιων σταθερών αποταμιεύσεων.

Από την άλλη πλευρά, θα πρέπει να αναφερθεί πως ο θεός εξαιρεί κάποια άτομα από τη νηστεία. Ο άρρωστος και ο ταξιδιώτης είναι από αυτούς που εξαιρούνται, αλλά πρέπει μετά τη θεραπεία τους ή το ταξίδι να νηστέψουν τις μέρες που χάσανε. Θα πρέπει να τονιστεί ότι η εξαίρεση περιλαμβάνει και τις γυναίκες, οι οποίες βρίσκονται σε έμμηνο ρύση , καθώς και τις γυναίκες οι οποίες κυοφορούν. Επίσης κάθε ένας που αντιμετωπίζει σοβαρό πρόβλημα υγείας (διαβήτης, καρδιά) δικαιολογείται να απέχει όλο τον μήνα.

Τελικά το Ισλάμ, όταν αποσυνδεθεί από ανθρώπινες κακότητες, πολιτικές σκοπιμότητες και κακεντρεχείς διαθέσεις φανατισμού και μίσους, είναι μία αξιοσέβαστη στάση ζωής για όσους γεννήθηκαν μέσα σε αυτό.